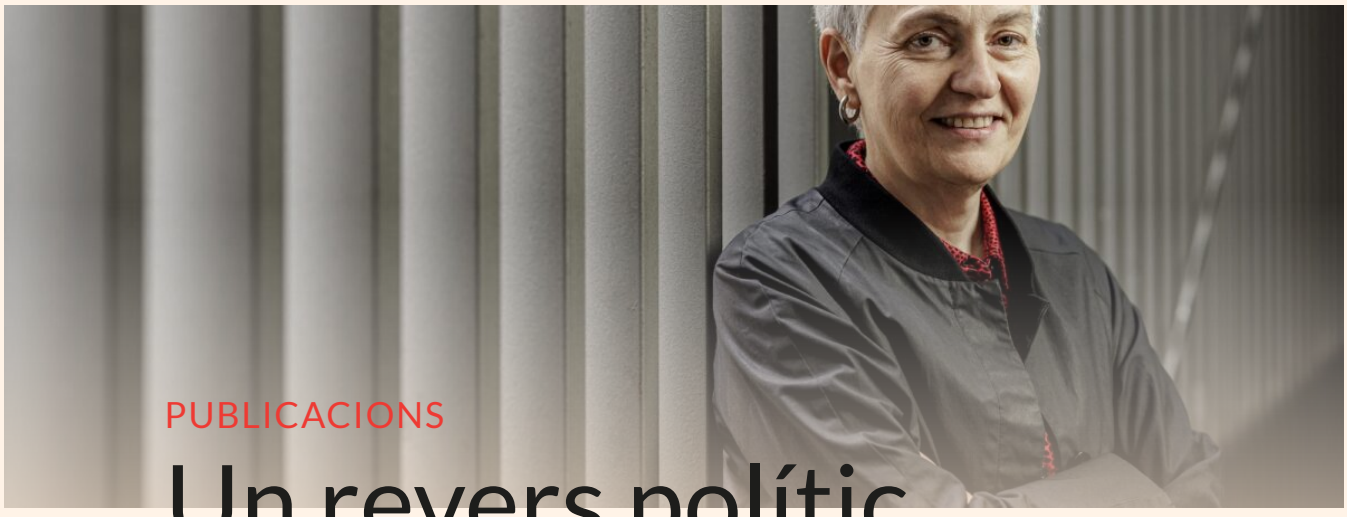

PUBLICACIONS

Un revers polític de l'escolta

L'escolta insurgent. Una filosofia de l'atenció sonora.

Magda Polo Pujadas.

***Fragmenta Editorial, Barcelona, 2026.* 105 pàgines.**

Pensar l'escolta com una activitat i no com una actitud merament receptiva és el punt de partida de *L'escolta insurgent. Una filosofia de l'atenció sonora*, de Magda Polo (Manlleu, 1965). En aquest breu assaig, suggerent i dens, l'autora reivindica la dimensió activa i participativa de l'escolta, tant en la comunicació social com en l'experiència musical, tot posant de manifest la seva dimensió política. Lluny de proposar una guia sobre com escoltar ens condueix en la reflexió sobre les implicacions d'aquest acte i quines conseqüències té en la nostra manera de percebre i relacionar-nos amb el món. L'autora se situa, doncs, en l'espai de relació entre el subjecte i l'objecte sonor, entre allò que sona i la disposició de qui escolta, per plantejar una concepció de l'escolta que va més enllà de la simple recepció i que pot esdevenir crítica i fins i tot insurgent davant la realitat existent. Escoltar es converteix, d'aquesta manera, en una forma d'intervenció: una pràctica intersubjectiva que ens permet establir vincles amb l'entorn, reconèixer l'alteritat i

Explore our developer-friendly HTML to PDF API Printed using PDFCrowd HTML to PDF



participar en la construcció i transformació del món compartit. Cada manera d'escoltar implica, per tant, una determinada manera d'entendre la realitat i de situar-nos-hi. La qüestió no és només què escoltem, sinó des d'on ho fem, a què parem atenció i quines veus, experiències o realitats queden fora del nostre camp d'escolta.

Tot plegat queda argumentat al primer capítol on, a més, derivant cap a una escolta insurgent, aquests prenen una dimensió de repàs que, encara que sigui de manera indirecta, els acosta a una certa història de la filosofia de l'escolta. En ells, Polo revisita i posa en circulació plantejaments anteriors per situar la seva proposta dins d'un estat de la qüestió que permet reconèixer els principals eixos del debat contemporani: Adorno, Attali, Merleau-Ponty i Jean-Luc Nancy, així com pensadors més específicament vinculats a la filosofia de la música i l'experiència sonora, com Michel Chion o Peter Szendy. No es tracta tant d'una genealogia exhaustiva com d'una cartografia sintètica que ofereix al lector les eines conceptuals necessàries per entendre d'on prové la discussió i cap a on es dirigeix.

En aquest sentit, un dels mèrits del llibre és precisament sintetitzar un conjunt de discursos previs sense quedar-hi atrapat: en recupera conceptes, tensions i arguments ja presents en la reflexió sobre l'escolta per expandir-los posteriorment cap a una dimensió política i, finalment, cap al discurs *queer* entès com a paradigma d'una escolta insurgent. És a dir, d'una escolta deixa de ser només una qüestió fenomenològica, estètica o comunicativa per convertir-se en una pràctica capaç de qüestionar les formes normatives d'atenció i les estructures que determinen què mereix ser escoltat, per qui i en quines condicions. Aquesta potencialitat política pot resultar tan transformadora com perillosament mercantilitzable: els relats sobre l'atenció i l'escolta poden acabar modificant els nostres models de subjectivitat i, alhora, ser assimilats per les mateixes estructures de consum i de producció d'identitat que pretenen qüestionar. D'aquí que el llibre insisteixi en la necessitat de recuperar l'escolta com una experiència de crisi, com

Explore our developer-friendly HTML to PDF API Printed using PDFCrowd HTML to PDF

una pràctica que obre un espai per al pensament i el debat crític en lloc de limitar-se a confirmar allò que ja sabem o allò que esperem sentir.

En aquest recorregut, *L'escolta insurgent* es pot llegir també en relació amb *La escucha actual* d'Antonio Méndez Rubio (Ediciones Cátedra, 2022), amb qui manté una relació més complementària i vectorial que no pas alternativa. L'autora se suma a la reflexió però hi introdueix, de manera explícita, una dimensió absent: l'escolta *queer*, desplaçant el relat cap a una concepció de l'escolta vinculada a l'alteritat, la dissidència i la impugnació de la normativitat. És, per tant, un text que no pretén clausurar una teoria de l'escolta sinó activar-la alimentant-ne una subversivitat radical. I més que oferir un sistema tancat, posa en circulació una sèrie de qüestions que poden continuar desenvolupant-se en altres àmbits. Per part d'una autora que escriu des de la filosofia, però també des de la necessitat de fer que aquesta intervingui sobre una experiència tan quotidiana (i devaluada actualment en molts àmbits) com escoltar.

En qualsevol cas, aplaudim que Fragmenta editi textos d'aquesta actualitat que fomenten la reflexió i la polèmica –almenys, l'acadèmica- llaurant les llavors d'uns fruits més madurs en altres contrades, davant les quals alguns preferiran fer una passa al costat i esperar a que les aigües sacsejades per les tintes del *wokisme* imperant els nostres temps deixin en *boutade* –o no- relats com aquests, propis d'una època de canvis en què és necessari i es cerca –i, en ocasions, també es força- construir una nova concepció del món i de la vida, l'esperit de la qual emergeix d'un radicalisme suposadament impertorbable. En aquest sentit i davant les aparences mutables de la societat i el pensament, s'hi copsa una mena d'antropomorfisme solapat que trepitja el terreny del que antigament era metafísica i ara queda legitimat en tendències diverses de la voluntat i la subjectivitat. Al capdavall, el que la doctora Magda Polo ens planteja és una actitud d'escolta política que, tant en el seu vocabulari com en els seus raonaments, s'alimenta de conceptes provinents d'altres àmbits del pensament i reforma una actitud hereva de l'esperit contestatari de les antigues esquerres. Ho fa amb una prosa objectiva, una clara direccionalitat argumental i el to contundent i reflexiu que, malgrat la densitat conceptual, no renuncia a una voluntat comunicativa evident. Amb tot, més d'un seguirà sense saber com experimentar una escolta *queer* més enllà del ben sostingut paranimf argumentari exposat per l'autora.

Imatge destacada: (c) Quim Roser.

Explore our developer-friendly HTML to PDF API Printed using PDFCrowd HTML to PDF